

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen ja Venäjän väliaikaisen rajasopimuksen päättymisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Tom Packalénin /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 466/2016 vp:

Jos Suomen ja Venäjän välistä rajasopimusta ei jatketa, niin onko hallituksella olemassa suunnitelma, jolla mahdollinen itärajalta tuleva pakolaisvirta saadaan nopeasti hallintaan ja millä keinoilla hallitus aikoo varmistaa, että Suomen itärajasta ei tule uusi väylä turvapaikanhakijoille ylittää Schengen-raja?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomeen saapui Venäjältä lokakuun 2015 ja helmikuun 2016 välisenä aikana 1757 turvapaikanhakijaa Raja-Joosepin ja Sallan rajanylityspaikkojen kautta. Alkuvaiheessa turvapaikanhakijat olivat Venäjällä jo pidempään asuneita ja myöhemmässä vaiheessa enenevästi Venäjää kauttakulkumaana käyttäneitä siirtolaisia. Ilmiö oli ennen kokematon ja poikkeuksellinen.

Jotta laittoman maahantulon tilanteen uhkaava eskaloituminen kesän tullen voitaisiin ennalta estää, Suomen hallitus esitti Venäjän hallitukselle, että rajaliikennettä Raja-Joosepin ja Sallan rajanylityspaikoilla rajoitettaisiin yhteisellä sopimuksella.

Suomen ja Venäjän hallitusten välillä solmittiin 10.4.2016 voimaan astunut kertaluontoinen ja määräaikainen sopimus, jolla rajanylitykset edellä mainituilla rajanylityspaikoilla sallittiin vain Suomen, Venäjän ja Valko-Venäjän kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen. Sopimus on voimassa 180 vuorokautta päättyen 6.10.2016. Sopimuksen voimassaoloaikana on 21.9.2016 mennessä estetty 146 henkilön matkustaminen Suomesta Venäjälle. Estämiset ovat kohdistuneet erityisesti ruotsin, tsekin, norjan, viron ja latvian kansalaisiin.

Sopimuksella ei ole vaikutusta muihin seitsemään Suomen ja Venäjän väliseen kansainväliseen rajanylityspaikkaan, jotka ovat normaalisti avoinna kaikille.

Turvapaikanhakijoiden tulo Venäjältä Suomeen lakkasi jo maaliskuun ensimmäinen päivä presidentti Putinin annettua 26.2.2016 Venäjän turvallisuuspalvelulle julkisen käskyn kontrolloida tiukemmin ulkomaalaisten liikkumista Suomen vastaisella raja-alueella.

Sisäministeriön arvion mukaan poikkeuksellisessa tilanteessa solmitun ja 6.10.2016 päättyvän rajaliikenteen rajoittamissopimuksen jatkamiselle ei ole tarvetta. Arvio perustuu Venäjän rajavartiolaitoksen ilmoitukseen Suomen Rajavartiolaitokselle siitä, että Suomen vastaisen raja-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 466/2016 vp

alueen tilanne on nyt normalisoitunut ja on Venäjän rajavartiopalvelun hallinnassa. Laittoman maahantulon yrityksiä Suomeen on toistuvasti, mutta uhkaa laajemmalle ilmiölle Suomen suuntaan ei ole. Myös poliittisen tason tapaamisissa Venäjän osapuoli on todennut saman arvion. Suomen ja Venäjän välinen Rajajärjestyssopimus (SopS 32/1960), Valtakunnanrajan ylityspaikkoja koskeva sopimus (SopS 66/1994) ja Rikostorjuntasopimus (SopS 12/1994) antavat riittävän sopimus pohjan Suomen ja Venäjän rajaviranomaisten väliselle yhteistyölle normaalissa tilanteessa.

Rajavartiolaitos ja muut sisäasiainhallinnon vastuussa olevat viranomaiset ovat tarkistaneet suunnitelmansa siltä varalta, että turvapaikanhakijoiden lukumäärä kasvaisi äkillisesti. Lainsäädännön muutoksin ja viranomaisten sisäisin toimenpitein turvapaikanhakijoiden käsittelyyn liittyviä prosesseja on kehitetty entistä sujuvammiksi ja tehokkaammiksi. Laajan ja pitkittyvän tilanteen hallintaan on varauduttava kohdentamaan lisäresursseja.

Myös poliittisen tason toimenpiteet nyt voimassa olevan rajaliikenteen rajoittamissopimuksen tapaan kuuluvat mahdollisen tilanteen hallinnan keinovalikoimaan.

Tilanteen säilyttämiseksi nykyisellään Suomessa on yhtenäistetty turvapaikkahakemusten käsittelyyn liittyviä käytänteitä muiden Pohjoismaiden ja muun Euroopan kanssa. Näillä menettelyillä on pyritty poistamaan yksinomaan Suomessa ilmeneviä ja muita jäsenvaltioita parempia etuisuuksia tai muita vetotekijöitä, joiden on arvioitu voivan muodostaa Suomesta muita Euroopan maita houkuttelevamman paikan hakea turvapaikkaa.

Sisäministeriössä on myös asetettu työryhmä selvittämään turvapaikkaprosessin tehostamistarpeita. Työryhmän työ tukee sisäministeri Petteri Orpon syksyllä 2015 perustaman asiantuntijaryhmän tehtävää turvapaikanhakijatilanteen kokonaiskuvan ylläpidossa. Työryhmä tarkastelee turvapaikkaprosessia kokonaisuudessaan turvapaikkahakemusten jättämisestä maasta poistumiseen tai kuntaan sijoittumiseen asti. Työn tavoitteena on muodostaa tarkka kokonaiskuva turvapaikkaprosessista, sen vallitsevasta tehokkuudesta ja tehostamistarpeista. Työryhmän toimikausi on 10.2.–31.12.2016.

Hallitus katsoo, että edellä kuvatuilla toimilla on varauduttu riittävällä tavalla vallitsevaan tilanteeseen ja siinä odotettavissa oleviin muutoksiin, niin itärajalla kuin koko Suomessa.

Helsingissä 11.10.2016

Sisäministeri Paula Risikko